

ZPRAVODAJ

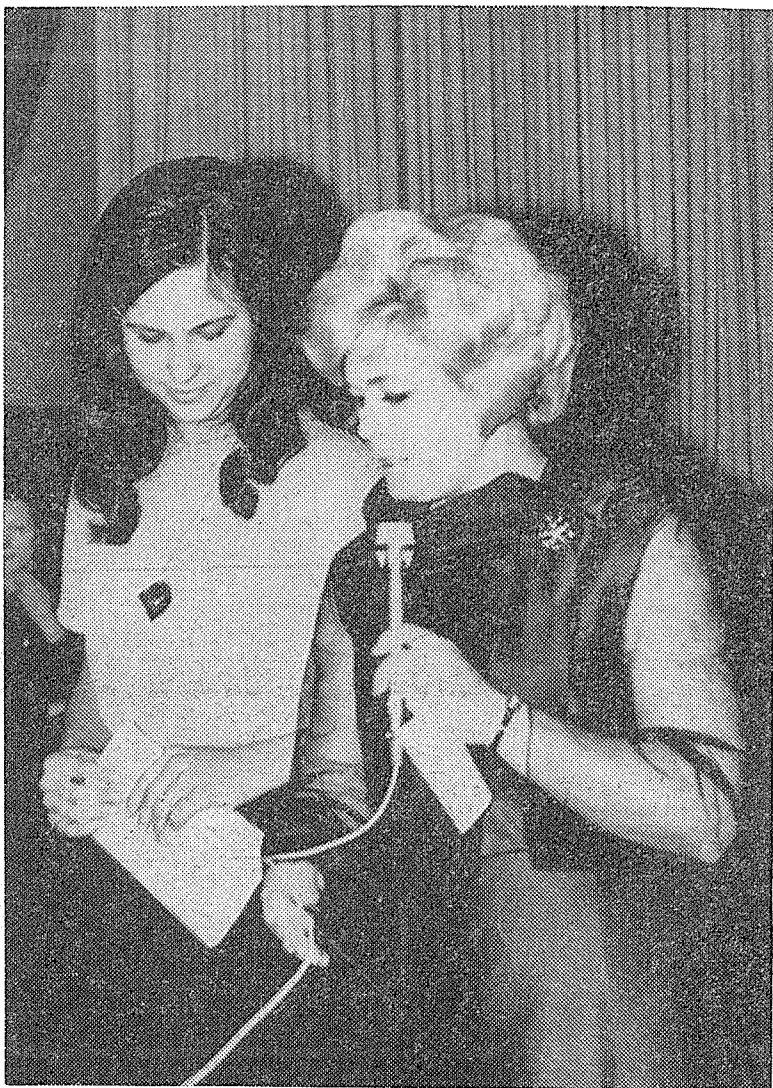
města Hranic a lázní Teplic n. B.

Josef Černý. 1. máj.

KVĚTEN 1970

Zdravíme slavné májové dny

21. března 1970 se konal v sokolovně jevištně upravený, populární televizní pořad „Pokus pro dva“. Otiskujeme několik snímků soutěžících tohoto večera, kterými byli hoši z n. p. Sigma Hranice a dívky z n. p. Kazeto Přerov. Soutěž řídili televizní hlasatelka Jaroslava Šusterová a Vlado Prikaský.

Snímky Jiří Musiol ml.

Josef Kainar:

PO VOJNĚ

*Z těch armád, které táhly po kraji,
jen na jednu se bude vzpomínat.*

*A první její tank, který jsem zahlédl,
mám dosud v srdci.*

*Tank těžký jako radost,
která vybuchuje a hřmí údolím
mé Moravy.*

*A nápisy na rudých hrobech
v zahrádkách při silnicích a náměstích,
to bude první abeceda,
které budu učit své syny.*

Snímek z květnových dnů osvobození v našem městě v roce 1945.

VZPOMÍNKY NA DOBU OKUPACE, ILEGÁLNÍ PRÁCI A VÍTĚZSTVÍ PŘED 25 LETY

Letos oslavujeme významné 25. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou od hitlerovských okupantů. Dne 9. května 1945 byl úspěšně dovršen národně osvobozenecký boj, v němž se pod vedením strany utvořila široká fronta protifašistických a demokratických sil, upevnil svazek Čechů a Slováků i přátelství našich a sovětských národů.

Nyní jen krátce, jak leta okupace prožívaly Hranice, jak se připravovaly na osvobození a jak to vypadalo ke konci války a v prvních dnech po ukončení války.

Když 15. března 1939 v ranních hodinách obsadila okupační vojska Hranice a jejich vojenské objekty, netušil nikdo, že jejich vláda bude trvat 6 let, 1 měsíc a 22 dní a že obětí okupační zločiny se stane řada dobrých vlastenců.

Z tehdejšího hranického okresu bylo zatčeno a popraveno 145 občanů, z toho ze samých Hranic 57. Dále z Hranic bylo odvečeno 230 občanů židovské národnosti a z toho se vrátilo 14 osob. V těžkých dobách po 15. březnu 1939 nezanikl v Čechách a na Moravě odbojový duch a ani Hranice nezůstaly pozadu. Tento se projevil v řadě drobných i větších sabotážích, které ze začátku byly vedeny živelně a teprve po roce 1943, kdy došlo ke sloučení odbojových složek, byly tyto akce již prováděny organizovaně. Šlo zejména o sabotáže v továrnách, na železnicích a hlavně v zásobování. Němci v Hranicích, gestapo i německá policie prováděli různé akce a nástrahy proti ilegálním pracovníkům, které díky včasnému varování ze strany čs. četnictva a české kriminální policie vyšly většinou naprázdno. Postrachem byl býv. četnický strážmistr Vilém Schnölzer, který byl za tyto činy odsouzen k trestu smrti provazem a rozsudek vykonán.

V roce 1944 v měsíci září byl z ilegálních pracovníků a dobrých vlastenců ustaven přípravný revoluční výbor, jehož prvním úkolem bylo zajistit po osvobození města chod po stránce hospodářské, finanční, bezpečnostní, zásobování, chránění veřejného majetku ve městě i hodnot ve vojenských objektech. Na dodržení těchto opatření dohlížela česká policie, četnictvo a sbor dobrovolných požárníků, kteří se mohli pohybovat ve svých stejnokrojích.

Příprava se stala rušnější, když dne 29. srpna 1944 vypuklo Slovenské národní povstání a dne 6. října 1944 překročil čs. armádní sbor pod vedením generála Ludvíka Svobody u Dukly naše hranice. Bylo zřejmé, že se druhá světová válka blíží ke konci. Odbojová a partyzánská činnost se projevila na Hranicku sabotážemi, destrukčními akcemi, přerušováním kolejí, vyhazováním vlaků na trati Hranice—Valašské Meziříčí, odzbrojováním Němců a Maďarů.

Záškodnické a destrukční akce byly prováděny na Hranicku v rámci I. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, operující na „Záhoří“ a pod Hostýnskými vrchy za účasti této brigády: npor. Moskalkenko, Petr Vasiljevič, Krigerievič (Genedy) a mnoho dalších, kteří se před připravovanými akcemi skrývali na „Záhoří“ a odtud chodili na akce. Na Bystřicku pracovala také para skupina „Clay-Eva“, para skupina RA „Petrov“, která operovala i s vysílačkou na Střítežsku u Hranic, kde pracoval její člen Vasil Grega, který žije nyní v Karvině. Dále napojení bylo na odb. skupinu „Pro vlast“ — Vsetín, kde hlavní spojkou prováděl partyzán Josef Tomeček z Opatovic a několik dalších skupin. Na skupinu Lešná-Lhotka byla zapojeno komunistická skupina, vedená Aloisem Hlobilem, který měl při své úřední funkci v Rolnické mlékárně v Hranicích v přiděleném obvodu 34 obcí, kde mohl spolupracovat na sabotážích dodávek. Později jako velitel sboru dobrovolných hasičů v Hranicích udržel 36 osob nepostradatelných a uchrá-

nil jich většinu před totálním nasazením v říši a v roce 1945 byli vyzbrojeni puškami a sestavena z nich pořádková služba, která v požárních stejnokrojích se mohla volně pohybovat. Dva dny před osvobozením Hranic po odchodu německých představitelů z Hranic převzala pořádkovou službu a zásobování města vodou.

V měsíci březnu 1945 bylo provedeno doplnění již sestaveného revolučního národního výboru, takže tento již zahájil svoji činnost podle připravených směrnic po odchodu Němců. Doplnění a jmenování výboru bylo po dohodě všech odbojových skupin v měsíci dubnu 1945 jednomyslné, takže po odchodu okupantů bylo překročeno k provádění důležitých úkolů k chodu města. Velkou záškodnickou činností a destrukční akce vykázala skupina „Záhoří“, vedená tehdy JUC Antonínem Švehlou z Horních Nětčic a skupina drahotušská, vedená Bohuslavem Severou starším.

Přesto bylo zřejmé, že se okupanti nemíní vzdát bez boje. Svědčí o tom chvatné hloubení zákopů v lesích okolo Hranic. Na těchto pracích pracují desítky mužů, nahnaných sem z Čech a Moravy. Na silnicích při vjezdech do obcí a měst jsou hloubeny protitankové příkopy a prováděny mohutné betonové pilony a ve městě ulice zúženy dřevěnými zábranami, vyplněnými kamením.

Německé četnictvo a gestapo slídí po posledních obětech, z nichž někteří se již nevrátili, ale většina byla však českou policií a četnictvem včas upozorněna a varována.

Dne 4. dubna 1945 je ustavena první vláda svobodné ČSR a dne 30. dubna 1945 osvobozena Ostrava.

Dne 1. května 1945 oslavilo Přerovsko Svátek práce povstáním, jímž Hranice a Drahotuše byly elektrizovány. Povstání v Přerově bylo smělym revolučním aktem, který daleko přesahoval rámec místního významu a bylo to první povstání v českých zemích. Povstání bylo přesilou Němců potlačeno a 20 osob zatčeno a převezeno na vojenskou střelnici Olomouc-Lazce a tam zastřeleno.

Dne 2. května 1945 o 15. minutě po půlnoci zavlál rudý prapor nad Berlínem a dne 5. května 1945 povstala Praha v lidovém hnutí proti okupantům. Tato událost se projevila ve velké nervozitě a rozčilení jednotek německé branné moci v Hranicích a u jednotek podřízených maršálu Schörnerovi, které v tyto dny ustupovaly Hranicemi. Povozy se hnaly většinou klusem až ve třech prouděch vedle sebe.

Dne 6. května 1945 opustili město vládní komisař Karel Kettner a okresní hejtman Franz Jeschke a s nimi další významní Němci a představitelé města. Revoluční národní výbor se ihned ujal své povinnosti na záchraně veřejného majetku, na kterém se podíleli členové revolučního NV, četnictvo, policie, požárníci a řada dalších občanů.

Dne 7. května je posledním dnem vlády německé okupační armády v Hranicích, které čekají na osvoboditele.

Dne 7. května 1945 dosáhlo vrcholu bezohledné drancování a ničení mostů. Eskadry sovětských letců ztěžovaly na silnici od Teplic n. B. — nyní třída Sovětské armády — ústup okupační armády. Napjatou situací občas přerušila silná destrukce mostů, z nichž jen dva byly zachráněny. Pro naše město bylo štěstím, že neleželo ve směru hlavního náporu sovětských jednotek, i když Němci počítali, že se v okolí Hranic zachytí a zastaví ústup, o čemž svědčila skutečnost, že od ledna 1945 připravovali v opatovských lesích velká skladiště munice a zbraní a připravovalo se i ubytování německého štábu.

Podle pokynů revolučního NV byly dne 7. května 1945 časně ráno obsazeny budovy bývalé vojenské akademie a další vojenské objekty, aby bylo zabráněno případnému drancování a poškození v době všeobecného chaosu. Kasárny byly

po odchodu Němců obrazem zkázy a bídy, skoro ve všech místnostech byly zjevné stopy pitek a ničení. Poslední zbytky německé armády procházely Hranicemi dne 8. května 1945 okolo druhé hodiny v noci.

Dne 8. května 1945 na rozdíl od předešlého pochmurného dne bylo jasné a krásné májové ráno a nad Hranicemi zasvitlo slunko svobody.

Ráno dne 8. května 1945 vstoupila do našeho města Sovětská armáda. První rozvědčík dorazil do Hranic okolo 5.30 hodin ráno a byl to gardový major Vladimír Jefremovič Gricenko, který navštívil Hranice a byl účasten i s manželkou oslav 20. výročí osvobození ČSR a přitom navštívil vojsko, školy, kde besedoval. Podle zpráv má se účastnit i letos oslav 25. výročí osvobození ČSR. Na události 8. května 1945 velmi pěkně vzpomínal dopisem major Sovětské armády Zápassa, že mu nevymlizel z paměti obraz májového jitra, kdy byly osvobozeny Hranice.

U budovy kina „Svět“ uvítal přicházející sovětské jednotky nynější ředitel gymnasia v Olomouci-Hejčíně Bohuslav Hajzner, u dnešní lidové školy umění, Alois Hlobil jako velitel požárníků, za vojáky a odbojové složky uvítal z balkónu radnice velitel hranické posádky nynější plk. v. v. Karel Žák. Projíždějící sovětské jednotky byly radostně pozdravovány a jejich velitelé vítáni na radnici představiteli revolučního národního výboru.

Za krátkou dobu bylo město plné praporů, na náměstí vyhrávala hudba a zástupy občanů, ozdobených trikolorami mávali na projíždějící sovětské vojáky.

Okresní národní výbor v Hranicích vydal dne 8. května 1945 v 16 bodech potřebné rozkazy a pokyny pro obyvatele města a okresu s výzvou, aby každý podle svých sil přispěl k obnovení pořádku, k zajištění hospodářského života a bezpečnosti ve městě. Rovněž vyzval občany, aby prokazovali Sovětské armádě oddanost a svým chováním dali výraz svého srdečného přátelství a sympatií k ní, aby byly poslušni dozorcích orgánů a všech rozkazů, které budou Sovětskou armádou a NV vydány. Němci měli za úkol při ústupu zničit telefonické centrály. Několika občanům se podařilo přemluvit německou stráž, aby provedla co nejmenší poškození a skutečně po jejich opuštění zjištěno, že byl poškozen jen kabel, který byl opraven a provedeno nejnnutnější zapojení důležitých linek, pokud nebyly škody na venkovním vedení.

Revoluční NV se ihned v duchu svého provolání dal do práce a obnovil normální život v Hranicích. Mezi prvními opatřeními bylo znovuzahájení vyučování dne 14. května 1945. Vyzval všechny postižené válečnými událostmi nebo pronásledovaným v době okupace, aby se přihlásili o náhradu škody.

Jako člen revolučního národního výboru, stavební referent a člen rady vzpomínám na svízelné zajišťování potřebného materiálu na obnovu poškozeného města. Vyhozené mosty bylo třeba urychleně opravit pro postup Rudé armády. Materiál byl brán z místních zdrojů, dále ze železniční stanice Drahotuše, kde stálo několik vagónů řeziva, které bylo použito pro nutné opravy a lehkou lávku přes Bečvu. Rovněž svízelně byl zajišťován materiál pro opravu elektrického vedení, telefonu, vodovodu a plynovodu, ale hlavně okenního skla. Překážkou byla zejména přerušená železniční doprava pro poškození železničních mostů. Celková potřeba pro nejnnutnější opravy bylo zajištění cca 700 plm a m³ kulatiny a řeziva pro postavení vyhozeného mostu přes Bečvu, dále pro potřeby a opravy ve vojenských objektech. Dále bylo prováděno vyklízení, vyčištění a oprava budov lázní Teplíc n. Bečvou, kde byla ke konci roku 1945 polní nemocnice a kde bylo zřízeno rekreační středisko pro 200 sovětských letců. Dále prováděna nejnnutnější oprava kasáren, hlavně odhmyzení a vymalování objektů a příprava pro znovutevření vojenské akademie na základě rozhodnutí vlády. Je nutno se zmínit, že první český národní výbor byl již složen ze všech vrstev občanů města Hranic a že v něm byli lidé, kteří pracovali v ilegálních organizacích

a kteří neúnavně i za cenu vlastního volna, hleděli, aby potřeby občanů města byly zajištěny.

Revoluční národní výbor splnil úspěšně velké úkoly a zajistil přechod ke klidnému mírovému životu a položil základy pro další rozvoj v našem městě.

Za 25 let došlo k hlubokým přeměnám ve všech oblastech společenského života, k politické práci a organizaci v kulturně výchovném procesu. Naše město, díky úzké spolupráci občanů s městským národním výborem vyrostlo do krásy, provedlo výstavbu a rozšíření průmyslových objektů, závodů, sídlišť, výstavbu a opravu škol, školek, soustavou kanalizaci s čistící stanicí a mnoho dalších zařízení a má ve výhledovém plánu zařazeny další výstavby.

A k slavnému 25. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, aby bylo tak krásné a čisté, jak nikdy nebylo. Vždyť je to jen malá odměna těm, kteří se nerozpakovali obětovat i životy pro nás, abychom mohli v míru a pokoji žít a tvořit.

Václav Vlasák, plk. v. v.

ŠEDESÁTINY AKAD. MALÍŘE ANTONÍNA RYCHLOVSKÉHO

1. května 1970 se dožívá šedesáti let jeden z našich předních výtvarných umělců, akad. malíř Antonín Rychlovský, rodák z Hranic. Žije a tvoří v Praze, na své rodiště však nezapomněl. Na své mládí v Hranicích a na počátky umělecké tvorby velmi zajímavě a upřímně vzpomíná:

„Otec mně padl v první světové válce 1915 a tak jsem se čtyřmi sourozenci prožil naplno proletářské mládí. Bídy a hladu bylo bohatě a já moc často vzpomínám, jak matka chudák to všechno unesla. A přesto si myslím, že jsem měl to nejkrásnější mládí, co může chudý kluk prožít. Bydleli jsme v Čaputově ulici v „Sídlnurku“, a když jsme táhli na Bečvu, tak nás byl vždy celý regiment děcek a bylo veselo. Za Čaputovým dvorem, u Kostelíčka, v Hůrce, to bylo celé naše království a tam jsem již také poznal, že se se mnou něco děje... Rád jsem býval sám, dlouhé hodiny jsem hleděl do stromů, vášnivě jsem pozoroval oblaka a bylo mně vždy nějak divně slastně. Nebyl jsem dobrým žákem ve škole, ale v kreslení jsem vynikal, a to mně také vždy zachránilo. Doma jsem počmáral, co se dalo a dnes se musím vždy srdečně zasmát výroku maminky: „Tonku, kdybys radši nekazil papíry!“

Když jsem později byl kresličem u geometra ing. F. Kýbla a my byli stále v krajině a projždili celý hranický okres, všechny ty hezké vesnice a já běhal s pásmem po polích, tu opět začal se mnou lomcovat ten divný, svatý pocit nějaké lásky ke všemu, co mne obklopovalo a tam jsem si často říkával: „Bože, kdybych to uměl namalovat!“ Ach, nepřejte si slyšet, jak jsem dostal někdy vynadáno od inženýra za nepozornost při měření (dvacet metrů sem, dvacet metrů tam), ale co to všechno bylo proti těm polním cestám, polím a chalupám.

V roce 1934 jsem odjel do Prahy. Ani jsem vlastně nevěděl, co tam budu dělat. Začal jsem zebrat o místo u všech geometrů, ale nikde nic, ale já se jen tak lehko nevzdal. Na Barrandově jsem podlezl pod vrátnici a dostal jsem se do ateliérů. Náhodou jim chyběl statista a tak jsem zaskočil. Za několik dní jsem vydělal 140 Kčs a měl jsem vyhráno. Pak jsem kreslil filmové titulky a dokonce jsem dostal pak místo jako stavební asistent u jedné pražské firmy. A začal jsem vnikat do grafiky, zatím jen tak soukromě, ale zdá se, že jsem měl dobré nápady a tak jsem se uplatnil v bance Slávii jako grafik.

Můj dobrý hranický kamarád Pepík Brunek mi přenechal pokojík v Pařížské ulici a ten sousedil s ateliérem, ve kterém později pracoval náš přední sochař Jan Jiříkovský. Celých pět let mně bylo dopráno žít vedle něho, a to byl také můj největší učitel. Jen jemu mohu opravdu za vše poděkovat. On, ač sochař, tolik mně toho řekl o malířství, o kompozici obrazu, o barvě a také mne často brávil na vycházky Prahou a učil poznávat slohy a krásy Prahy. Když mně bylo něco přes třicet let, vzal jsem poprvé štětec s olejovými barvami do ruky...

Až po osvobození v roce 1945 jako ženatý s dítětem jsem vykonal zkoušku na Akademii výtvarných umění a dostal jsem se do speciálky prof. Ot. Nejedlého. Dal mně překrásných pět let studentského života. Byl to vzácný učitel, renesanční člověk. A dalšími mými učiteli byli prof. V. V. Štech a prof. Štefan, bylo to velké štěstí být jejich žákem. Absolvoval jsem v roce 1949.

Sirší veřejnosti se akad. malíř Ant. Rychlovský představil poprvé na vlastní souborné výstavě v roce 1952 v nynější Špálově galerii v Praze. Jeho obrazy byly návštěvníky i kritikou příznivě přijaty. V roce 1953 se dostavil další úspěch: Svaz čs. výtvarných umělců ho pozval k účasti na akci zvané Povltaví. Úkolem zúčastněných umělců bylo zachovat pro příští generace v obrazech vltavskou krajinu před zatopením Slapskou přehradou. Při podobné akci o rok později maloval české pohraničí a podílel se také na přehlídce našeho umění v Jízdárně v Praze. V roce 1955 z pověření ministerstva kultury vytvořil návrh a provedl výzdobu české restaurace na výstavě 10 let lidové demokratického Československa v Moskvě. Z dvouměsíčního pobytu v Moskvě a Leningradu si přivezl řadu kreseb, které vystavoval v roce 1956 v síni SČSP v Praze. O rok později uspořádal pod záštitou ÚNV hlavního města Prahy svou druhou soubornou výstavu. Vystavoval také v Pražském salónu, podílel se na všech výstavách I. střediska SČVU a na výstavách Fondu SČVU, v současné době je členem výtvarné skupiny B7. V cizině byla jeho díla zastoupena na výstavách v Moskvě a v Kanadě. Velkým zážitkem pro akad. malíře Ant. Rychlovského byl také pracovní pobyt na Kubě, odkud si přivezl řadu námětů.

Jeho díla jsou dnes v pražské Národní galerii, v krajských galeriích, v galerii hlavního města Prahy, ministerstva kultury, v zahraničí zdobí naše zastupitelské úřady v Paříži, ve Varšavě, Stockholmu, v Djakartě, na Kubě a jinde.

V rodných Hranicích měla velký úspěch souborná výstava obrazů akad. malíře Ant. Rychlovského v prosinci 1958. Prohlédlo si ji tehdy na dva tisíce návštěvníků. Znovu se mohli seznámit obyvatelé Hranic s díly akad. malíře Ant. Rychlovského na přehlídce hranických výtvarných umělců, uspořádané k 800. výročí založení Hranic v roce 1969.

V díle akad. malíře Ant. Rychlovského převládají krajinářské motivy. Sám o sobě upřímně říká, že se „stal malířem jen pro tu naši českou krajinu“, kterou už od dětství má tak rád. Vychází z domácí realisticke tradice, dopracoval se osobitého, vlastního uměleckého výrazu. Jeho krajiny mají v sobě zvláštní poezii, pro kterou ho umělečtí kritikové přílehlavě nazvali lyrickým romantikem. V dnešním shonu a přemíře techniky chce dávat lidem radost z přírody, a to se mu také plně daří.

Posíláme Mistru Ant. Rychlovskému k jeho 60. narozeninám pozdrav a vzpomínku z jeho rodného kraje a přejeme do dalšího života a tvorby hodně zdraví a duševní pohody.

LN

V HRANICÍCH NASTOUPILI K JARNÍMU ÚKLIDU

MěstNV v Hranicích, který odpověděl obsáhlým závazkem na Kroměřížskou výzvu, vykazuje za první čtvrtletí tohoto roku už hodnotu díla přes 772 tisíce korun, které občané vytvořili při investičních akcích, jako je výstavba sauny, koupaliště, ústředního topení ve školních budovách a rekonstrukci komunikací a při zimní údržbě chodníků. V dubnu, který byl nazván „měsícem čistoty a zvelebení města“, byl zahájen jarní úklid ve dnech 11.—12. dubna. Při celoměstské směně věnovali občané městu 3360 hodin při úpravách zelených pásů a parku, čištění ulic a veřejných prostranství a předlažďování chodníků. Také v sobotu 18. dubna nastoupili hraničtí obyvatelé k další směně jarního úklidu.

VÝSTAVA LENIN VĚČNĚ ŽIVÝ

Městský dům dětí a mládeže spolu s Jednotným klubem pracujících v Hranicích pořádal od 13. do 23. dubna v gotickém sále radnice výstavu Lenin věčně živý. Pořadatelům se podařilo shromáždit mnoho hlavně obrazového materiálu nejen od nás, ale přímo z SSSR a ukázat názorně především dětem a školní mládeži hlavní úseky z Leninova života, jeho dětství, studentská leta a období revoluční činnosti. Tento u nás celkem ojedinělý materiál byl doplněn expozicí sovětských i našich poštovních známek k Leninovým výročím, souborem odznaků s jeho portrétem a ukázkami originálních výtvorů sovětského lidového umění z různých oblastí SSSR.

V HRANICÍCH VZPOMNĚLI L. v. BEETHOVENA

Klub přátel hudby při Jednotném klubu pracujících v Hranicích vzpomněl 200. výročí narození L. v. Beethovena na druhém klubovém večeru. V první části koncertu přednesla absolventka brněnské konservatoře Eva Benešová z Hranic náročný Beethovenův houslový koncert D dur. Její výkon přinesl posluchačům hluboký umělecký zážitek a prokázal její vynikající hudební nadání a dokonale ovládnutí techniky houslové hry. Eva Benešová, která je býv. žákyní lidové školy umění v Hranicích, se ukázala v tomto koncertu jako mladá, velmi nadějná umělkyně. Na klavír ji dokonale doprovázela prof. Anna Heiderová. V další části večera vyslechli návštěvníci v reprodukci Beethovenovu Symfonii č. 2 D dur a předehru C dur „Zasvěcení domu“ s přílehlavým průvodním slovem MUDr. M. Šmrhy.

DĚJINY MĚSTA HRANIC VYCHÁZEJÍ

Loňské 800. výročí vzniku Hranic vzbudilo u obyvatel zájem o hlubší poznání dějin města. Městský národní výbor v Hranicích vyšel tomuto zájmu občanů

vstříc. Z jeho iniciativy se utvořil kolektiv historiků, kteří si vzali za úkol nově zpracovat dějiny města od nejstarších dob do současnosti. Je to práce náročná a obsáhlá, proto celé dílo bylo rozvrženo do tří svazků. První díl, který právě vyšel, obsahuje nejstarší období do roku 1620, tj. do války třicetileté. Na jeho zpracování se podíleli tři autoři:

V úvodní stati osvětluje prom. hist. Marie Jašková nejstarší osídlení Hranicka. Vznikem Hranic před osmi sty lety, povýšením na město a jeho vývojem do husitské revoluce se zabývá PhDr. Ladislav Hosák, profesor filosofické fakulty University Palackého v Olomouci. Nejobsáhlejší část prvního svazku zpracoval PhDr. Bohumír Indra, ředitel státního archivu v Opavě. Podává v ní dějiny Hranic v období husitském, rozvoj města v 16. století a vysvětluje příčiny počínající krize na počátku 17. století až do Bílé hory. Svazek je doplněn bohatou obrazovou přílohou a dvěma mapkami.

Dějiny města Hranic lze objednat nebo zakoupit na Městském národním výboru v Hranicích, odbor pro vnitřní věci.

LN

CO NOVĚHO V DECHOVCE?

V prosincovém čísle Kulturního kalendáře jsem vás seznámil se záměry vedení a všech členů našeho dechového orchestru. Víme, že k dosažení našeho dlouhodobého cíle — prosadit se mezi naše přední dechové orchestry schopné i státní reprezentace — bude zapotřebí mnoho obětavé, kvalifikované a vytrvalé práce i prozíravého a důsledného vedení souboru. Víme, že musíme započít především přímo v souboru zkvalitňováním jeho reprodukční úrovně, doplňováním a rozšířením, a to především mladými hudebníky. Zde máme významnou záruku v činnosti hranické lidové školy umění, která hlavně v poslední době vychovává celou řadu hráčů na dechové nástroje velmi dobré úrovně. Práce učitelů s. Pavličkové, Slimáčka a Borka, kteří jsou zároveň členy našeho orchestru, je velmi úspěšná. Jejich žáci se umísťují na žákovských soutěžích vždy na předních místech a po získání orchestrálních zkušeností budou pro nás přínosem.

V současné době orchestr pilně zkouší a připravuje se k plnění úkolů, které mu vyvstávají z plánu na 2. čtvrtletí, se kterým vás zhruba seznámím.

Činnost politická — soubor se v měsíci dubnu a květnu v plném rozsahu zúčastní všech státních a stranických akcí v rámci oslav 100. výročí narození V. I. Lenina, 25 let osvobození naší vlasti a 100 let založení odborů. Zatím se jedná o 7 akcí.

Část koncertní — Dnem 3. června započnou pravidelné koncerty v lázních Teplicích, které budou probíhat po celé léto každou středu v 19.00 hodin na terase lázeňského domu Bečva.

Z iniciativy MěstNV v Hranicích bude uspořádán cyklus vystoupení různých souborů z Hranicka pro občany města. Tyto večery se budou konat vždy v pátek večer. Náš soubor bude v rámci těchto večerů vystupovat každých 14 dnů, počínaje pátkem 15. května 1970.

Část propagační. — Národní podnik Sigma Hranice spolu se ZV ROH Sigma Hranice a JKP uspořádá dne 10. května 1970 soutěž dechových hudeb „O zlatou trubku“. Soutěže se zúčastní 6 souborů. Výhledově se uvažuje o každoročním pořádání této soutěže. Náš soubor vystoupí se závažným a náročným programem. Všechny příznivce dobré dechové hudby srdečně zveme.

Dále je náš soubor pozván na mezinárodní festival dechových hudeb „Kmochův Kolín“, pořádaný ve dnech 20.—21. června t. r. Festivalu se zúčastní 8 až 10 vybraných dechových orchestrů z celé republiky, včetně našich špičkových profesionálních orchestrů a několika souborů ze zahraničí. Je to významná celostátní akce a pozvání k aktivní účasti na tomto festivalu je pro každý orchestr projevem důvěry k jeho kvalitě a společenské úrovni. V neposlední řadě je naše účast na celostátním podniku se zahraničními hosty účinná propagace našeho mateřského podniku Sigmy a města Hranice.

Seznámil jsem vás stručně s činností dechového orchestru JKP Sigma Hranice ve 2. čtvrtletí, která pro nás, hudebníky, znamená včetně plánovaných zkoušek zaměstnání na 32 dnů nebo večerů během tří měsíců. Je to velké zatížení, ale máme hudbu rádi a hrát v dobrém orchestru nepokládáme za práci nebo povinnost, ale za krásnou a ušlechtilou zábavu.

Závěrem bych chtěl ještě říci. Jsme rádi, že budeme hrát pravidelně v Hranicích a v Teplicích, a to hodnotné programy. Budeme hrát pro naše spoluobčany, pro naše příznivce a věříme, že se okruhy našich posluchačů ještě zvýší. Vždyť poslech hudby je jednou z nejlepších forem odpočinku po práci.

Milan Mikulec

ÚSPĚŠNÝ POKUS KULTURNÍHO POŘADU V TEPLICÍCH NAD BEČVOU

Jak zvýšit léčebnou péči v lázních je otázkou mnoha pracovníků lázní. Mnoho z daných otázek je úspěšně vyřešeno. Noví ale přicházejí a chtějí nové řešení. Tak tomu bylo i na úseku kulturním. Přišli noví pracovníci a kladli otázku: „Pokračovat v kulturní oblasti v lázních se známými opakujícími pořady, nebo dát na program něco nového, co dosud v lázních nebylo?“

Kulturní pracovnice v léčebně Bečva za pomoci dalších obětavých pracovníků uskutečnila náročný kulturní pořad, zvláště když jsou možnosti omezené (finanční, prostorové apod.) tím, že umožnila vystoupení skupině Ivana Moravuse s populárními umělci Ivetou Simonovou, Milanem Chladilem a Jirím Štědrým. V přestávkách vtipně vystupovali další umělci Borovička a Holzman.

Výsledek potvrdil, že lze mnohé změnit v oblasti kultury v lázních k dobrému. Nadšení přítomných čtyř set lidí bylo odměnou nejen umělcům, ale všem těm, kteří tak příjemné chvíle v Teplicích připravili.

Nové otázky z řad našich pacientů na kulturní pracovníky srší. „Bude brzy zase něco podobného?“ Odpovídáme, ano, po úspěšném pokuse uskutečnime další, aby v tomto slavném roce i naši hosté měli více radostných zážitků i na kulturním úseku, který je součástí léčebné péče.

Doc. MUDr. Stanislav Kuthan.

CO VÍTE O CHLEBU

Chléb je důležitou složkou potravy člověka. Bez něj by se nám těžko žilo. Chléb se různí podle stravovacích zvyklostí národů nejen tvarem a vzhledem, ale i chutí, vůní a barvou. Dříve lidé u nás jedli převážně žitný chléb, který

si pekli sami v domácích pekárnách. Bílý, pšeničný chléb byl považován za něco lepšího a byl známkou blahobytu. V poslední době je snad na celém světě dávana přednost mouce pšeničné před žitnou, poněvadž se lépe skladuje, je trvanlivější a protože je bílá.

Chléb, i když je velmi cennou živinou, nemůže být pro člověka výlučnou stravou. Hlavní součástí mouky je škrob, uhlovodan, který je důležitým pramenem energie a tvoří asi tři čtvrtiny její váhy. Zbytek tvoří voda a bílkoviny, tyto jsou však méněcenné. Obsah ochranných látek, vitamínů skupiny B a nerostných solí, záleží na procentu vymílání mouky. Čím více přechází zrna do otrub, tím je nižší biologická hodnota mouky. Tedy mouka nízko vymílaná, tak řečená bílá, ať hrubá či hladká, má sice pěknou bílou barvu, značnou trvanlivost a dobrou pečivost, ale je to potravina jednostranná, podobně jako cukr. Vysoce vymílaná černá mouka je již biologicky hodnotnější, ježto obsahuje více bílkovin, tzv. lepku, vitamíny skupiny B a něco železa. Nejvydatnější po této stránce je mouka připravená z celého zrna.

Totéž platí i o chlebu. Bílý chléb a bílé pečivo jsou lehce stravitelné, ježto neobsahují těžko stravitelnou buničinu a stráví se prakticky beze zbytku a proto podporují vznik zácpy, kterou trpí tolik lidí, zejména ženy. Pro vysoký obsah uhlovodanů jsou vydatnými nositeli kalorií a podporují tloustnutí a dále kazivost zubů. Proto je zdravější požívání žitného chleba. Zvláštní, jakýsi zdravotní chléb představuje proto moskevská cihla a celozrnný pšeničný chléb Grahamův a žitný Schrotův. Tyto druhy chleba podléhají snadno ve střevě kvasným pochodům, jejichž produkty spolu se zbytky nestrávené buničiny dráždí střevo ke stahům a podporují jeho vyprazdňování.

Velkou a zásadní chybou, která se u nás stále dělá, je požívání teplého chleba. Takovýto nemá přijít vůbec do prodejen. Kvasné pochody, započaté při zadělávání chleba, pokračují ještě dále ve velké míře ve střevech, a to tím spíše, že se měkký chléb špatně pokouše a rychle zhltné. Důsledek toho je pak nadýmání se všemi důsledky, pálení žáhy, zácpa atd. Proto se má jíst chléb starý nejméně dva dny. Kůrku okrajují lidé, kteří jsou líní kousat, nebo kteří mají špatný chrup.

Z výše uvedeného vyplývá, že je výhodné jíst chléb celozrnný z vysoce vymílané mouky pro vysoký obsah nejen živin, ale i minerálů a vitamínů. Nezapomínat na to, že čerstvý chléb je zdravotně závadný.

JAK ROSTEME

Město HRANICE mělo k 31. prosinci	1968	1969
celkem obyvatel	12.262	12.364
z toho mužů	5.902	5.932
žen	6.360	6.432
za celý rok se narodilo dětí	148	164
z toho chlapců	80	83
dívek	68	81
za celý rok zemřelo osob	127	136
z toho mužů	74	70
žen	53	66
za rok bylo uzavřeno manželství	99	103
rozvedeno manželství	22	19

VÝSTAVA K 25. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

Vlastivědný ústav v Fřerově—muzeum Hranice pořádá k 25. výročí osvobození naší vlasti výstavu fotografií a archivních materiálů, které se týkají Hranicka a Přerovska. Výstava má občanům připomnět významné chvíle před 25 lety i válečné události. Mladí občané, kteří se na tehdejší události nepamatují, mohou si je aspoň tímto způsobem přiblížit.

Výstava je instalována v gotickém sále hranické radnice. Je přístupna denně od 1. do 15. května 1970. MJ

Populární pražská beatová skupina THE CARDINALS, jejíž koncert se bude konat v Hranicích dne 24. května v 19.30 hodin v sále JKP.

DĚTI V HRANICKÉ KNIHOVNĚ SOUTĚŽÍ

Každým rokem probíhá v dětském oddělení Městské knihovny několik literárních soutěží pro děti ve věku od 9 do 15 let. Jejich zaměření bývá různé, hlavním úkolem a také smyslem soutěží je, aby děti prokázaly znalost knih z určitého soutěžního oboru, aby se dovedly orientovat v knihách, příručkách, encyklopediích, kde hledají odpovědi na soutěžní otázky.

Soutěže se zúčastní vždy několik desítek dětí, a ti nejlepší jsou odměněni knihou nebo nějakou drobností s ohledem na věk a zájmy. Loni proběhla s velkým úspěchem soutěž „800 let Hranic“, tematicky zaměřená na minulost i současnost našeho města. Některé děti ukázaly, že mají o městě, ve kterém vyrůstají, opravdu velké znalosti.

Letošní velká jarní soutěž „Znáš dějiny své vlasti?“, která zároveň probíhala ve všech knihovnách přerovského okresu, byla zaměřena na historii a také dnešní život v naší zemi. Otázky se týkaly významných událostí v našich dějinách, děti musely znát i literaturu, která se k těmto historickým momentům váže.

Z knihoven našeho střediska soutěžilo asi 40 dětí. Každý účastník soutěže dostane malou pozornost za svoji snahu v naší knihovně, nejlepší odpovědi byly vybrány do okresního kola, které proběhne v okresní knihovně a vylosování účastníci pojedou na jednodenní zájezd na některé památné místo v našem kraji.

Soutěže ukazují, že děti nepřijímají literaturu jenom pasivně, jako druh zábavy, ale knihy jim mnoho dávají, učí je myslet, správně jednat a zacházet s novými poznatky získanými četbou.

I. B.

FILATELISTICKÁ VÝSTAVA V LIPNÍKU NAD BEČVOU

Ještě do 3. května je v Lipníku nad Bečvou otevřena první celoarmádní výstava poštovních známek, uspořádaná v rámci oslav 25. výročí osvobození ČSSR. Je to největší filatelistická výstavní akce v tomto roce. Po celou dobu výstavy je k dispozici zvláštní příležitostné razítko, k výstavě byla také vydána zvláštní obálka s vojenským námětem podle návrhu akad. malíře a grafika J. Lukavského. V době trvání výstavy se uskutečnily také tři vrtulníkové lety s poštovními zásilkami do míst památných z bojů o osvobození — do Svidníku na východní Slovensko, do Ostravy a do Prahy.

POŘADY KLUBU DUCHODCŮ V KVĚTNU 1970

Středa 6. května: **BESEDA K 25. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ R. A.**

Proslov plukovník Lumír Pisarský.
Recitace. Hudba voj. souboru. — Sál JKP.
TUNEL, začátek v 15.00 hod.

Úterý—čtvrtek **ZÁJEZD PRAHA A STŘEDNÍ POVLTAVÍ**

12.—14. května: Litomyšl, Čáslav, Chrudim, Kutná Hora, Příbram, Orlický, Zvíkov, Tábor, Jihlava, Brno. Odjezd v 5.00 hod. ráno od hotelu Brno.

Úterý—čtvrtek **OPAKUJEME ZÁJEZD** po stejné trase pro 2. skupinu přihlášených. — Odjezd v 5.00 hod. ráno od hotelu Brno.

Středa 27. května: **Filmová beseda: VČELÍ KRÁLOVNA** s Marinou Vladyovou a U. Tognazzim v hlav. rolích.
Sál JKP — TUNEL, začátek v 15.00 hodin.

PROGRAMY JKP V KVĚTNU 1970

Pátek

1. května 1970
v 10.00 hodin
Letní kino

Pátek

1. května 1970
ve 14.30 hodin
Sál JKP

Pátek

8. května 1970
v 21.00 hodin
Sokolovna

Sobota

9. května 1970
v 19.30 hodin
Sál JKP

Neděle

10. května 1970
ve 13.00 hodin
Letní kino
(Sokolovna)

Středa

13. května 1970
v 19.00 hodin
Sál JKP

Čtvrtek

14. května 1970
v 19.30 hodin
Sál JKP

Pátek

15. května 1970
v 19.30 hodin
Sál JKP

Sobota

16. května 1970
v 19.30 hodin
Sál JKP

Neděle

24. května 1970
v 19.30 hodin
Sál JKP

Čtvrtek

28. května 1970
v 15.30 hodin
Sál JKP

Prvomájový koncert dechové hudby JKP.

Odpoledne — kulturní program — účinkují soubory JKP.

Májová veselice.

Účinkuje skupina The Brights.

Veselice s programem.

B - CLUB — se skupinou The Brights.

Soutěž dechových hudeb O zlatou trumpetu n. p. Sigma Hranice.

Soutěže se zúčastní 5 předních dechových orchestrů okresu Přerov a Vsetín.

Klub „Přátel hudby“ JKP Hranice, gymnasium a pěvecké sdružení „Julik“ pořádají slavnostní klubový večer k 25. výročí osvobození.

VIII. divadelní hra v předplatném.

Petr Karvaš: Půlnoční mše.

Hra bude uvedena u příležitosti 25. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Předprodej v JKP.

HUDBOU K PŘÁTELSTVÍ — slavnostní koncert Ostravského kvarteta u příležitosti 25. výročí osvobození naší vlasti a 49. výročí založení KSČ.

Pořádá ZV ROH n. p. Sigma a JKP.

B - CLUB — dostaveníčko mladých se skupinou The Brights.

Vystoupení skupiny THE CARDINALS.

Skupina je známá z rozhlasu, gramofonových desek a televize. Začátkem října t. r. začíná skupina natáčet celovečerní televizní show.

The Cardinals zhlédne hranická mládež před odjezdem na delší zahraniční turné.

Předprodej v JKP.

JEDLIČKOVA DUCHOVIZE — pro děti.

V programu se představí poprvé v našem městě dětem dobře známý kamarád Strýček Jedlička.

Předprodej vstupenek v JKP.

PROGRAMY KIN V KVĚTNU

Kino SVĚT

- 1.— 7. **Po stopách krve**, ČSSR, mládež ne
8.—14. **Jagerské hvězdy**, Maďarsko, mládež ano
15.—18. **Žena je žena**, Francie, mládež ne
19.—21. **Dívka na jednu sezónu**, Rumunsko, mládež ne
22.—25. **Ďábelská brigáda**, USA, mládež ne
26.—28. **Svatej z Krejčárku**, ČSR, mládež ne
29.—31. **Maraton**, ČSSR, mládež ano

Kino OKO

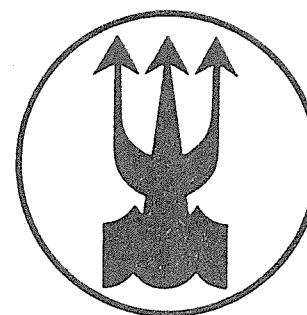

- 1.— 7. **Bonnie a Clyde**, USA, mládež ne
8.— 9. **Transport z ráje**, ČSSR, mládež ne
10.—11. **Němá barikáda**, ČSSR, mládež ano
12.—13. **Jeřábi táhnou**, SSSR, mládež ano
14. **Vyšší princip**, ČSSR, mládež ano
15.—18. **Kdybych byl špión**, Francie, mládež ne
19.—21. **Jeptiška**, Francie, mládež ne
22.—28. **Zásah v pravou chvíli**, Anglie, mládež ano
29.—31. **Hra**, Polsko, mládež ne

Představení pro děti

---

2. **Práce**, ČSSR
9. **Pruhovaná plavba**, SSSR
16. **Jurášek**, ČSSR
30. **Mauglí**, SSSR

SIGMA HRANICE

národní podnik, nositel Řádu práce

přijme

**K OKAMŽITÉMU NÁSTUPU
pracovníky a pracovnice do
VŠECH PROFESÍ**

⊙
Možnost získání bytu
z družstevní nebo podnikové výstavby
v I. pololetí 1971

⊙
Výhodná příležitost
přes zimní období pro pracovníky
z JZD a obcí

⊙
Zájemci, hlase se na osobním oddělení
n. p. SIGMA HRANICE

NEPŘEHLEDNĚTE!

Zakázkové

OBÝVACÍ POKOJE

14.000 Kčs

LOŽNICE

7.500 Kčs

vyrábí a prodává — **DRUSTOL** — výrobní družstvo

Nový Jičín, Poděbradova 1 — tel. 21831

Objednávky přijímá Al. Sedláček, vedoucí provozovny 05, DRAHOTUŠE

Odpovědný redaktor: Eva Horáková, prof. Ludvík Novotný, Zdeňka Kosová, Oldřich Lukeš, reg. čís. RM 49. — Cena 1,— Kčs. — Změna pořadů, uvedených v kulturním kalendáři, vyhrazena. — Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod 11, tř. Lidových milicí 3.

